

Sokarcú közművelődés

Az univerzumtól a cinkotai skanzenig

Itt az ős, hosszabbodnak az esték. Más-keppen töltik az emberek szabad idejüket is. Ehhez alkalmazkodik, évről évre jobban, a közművelődési munka; új kezdeményezések, elgondolások születnek.

Új rádiós sorozatok

Milliókhoz, úgyszólván az ország minden lakosához eljutó tömegközlelési eszköz ma már a rádió; igen jelentősek tehát az általános műveltség bővítését szolgáló műsorai. Milyen újdonságokat kínálnak közönségüknek? — erről kérdeztük meg *Simonffy Gézát*, a Magyar Rádió főmunkatársát, az ismeretterjesztő rovat helyettes vezetője, aki egyúttal jó néhány — immár hagyományos — népszerű adás szerkesztője.

— Hadd kezdjem a jó öreg, több mint másfél évtizede minden második vasárnap délben jelentkező *Rádiólexikon*nal. Ebben tudvalevőleg a hallgatók kérdéseire az illetékes szakemberek nyilvánosan válaszolnak. Most formai újítást tervezünk: a telefonon érkező kérdéseket magnóra vesszük és bejuttatjuk a műsorba. Az érdeklődők így mintegy szereplőivé válnak az adásnak; visszahallgathatják kérdéseiket, amelyekre azonnal választ kapnak. Remélem, ez is megnöveli a műsor hallgatóinak táborát. A legidősebb tartalommal folytatódik többi, ugyancsak már ismert műsorunk, köztük a *Van új a nap alatt*, a *Kozmosz* és a *Tudósaink fóruma. Mi dolgozunk a világon?* című, a nemzetközi szervezetek munkájával foglalkozó sorozatunk legközelebbi adása az UNESCO negyedszázados fennállása alkalmából a magyar UNESCO-bizottság tagjait szólaltatja meg. A *Külföldi tudósoké a szó* című, az URH-n hetenként jelentkező sorozatba sikerült a szocialista országok vezető tudósaitól újabb anyagokat biztosítani.

— Eddig ismeretlen sorozatcímeket is felfedezhetünk a rádióműsorban.

— Valóban: szeptemberben indítottuk a Rádióiskola keretében az *Új univerzum* című, a világegyetem szerkezetét és fejlődését ismertető kozmológiai sorozatot, az *Uránia* bemutató csillagvizsgáló közreműködésével. Egy új rádióegyetemi sorozat pedig az óskortól napjainkig azt igyekszik bemutatni, hogyan alakult az emberiség felfogása az időről és a történelemről.

— Mit terveznek még?

— Valószínűleg még az idén megindul a „demográfiai robbanás” izgalmas kérdéseit felvető sorozatunk. Betekinthetnek hallgatóink a *biológia filozófiai problémáiba*, egy másik tervezett sorozatunk pedig a *civilizációval járó, az emberiséget fenyegető legfőbb ártalmakkal foglalkozik majd*.

Könyvtár a város peremén

Tipikusan „peremkerületi” kulturális missziót folytat a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 32. kerületi könyvtára, Sas-halmon. Sok viszontagság után négy éve költözhetett mai, könyvtári célra végre megfelelő épületébe. Most már van helybenolvasási lehetőség, folyóirattár, külön gyermekrészleg, a nyári estékre hangulatos terasz — valóban vonzó környezet a könyv régi barátai és a vele csak most ismerkedők számára. Cinkotán és Petőfikerden működő fiókjai segítségével a könyvtár elérte, hogy olvasóinak száma az 1966. évi 2500-ról 3400 fölé emelkedett, ennek mintegy 20 százaléka munkás.

— Ezt az arányt szeretnénk tovább növelni — mondja *Simon Lászlóné*, a könyvtár vezetője. — Rövidesen bibliobusz viszi már könyveinket Árpádföldre; a XVI. kerületnek e része ugyanis ma még amolyan „kulturális fehér folt”. Nemcsak könyvet kölcsönzünk; az olvasás iránti érdeklődést felkeltő előadásokat szervezünk, évente mintegy negyvenet — s ugyanannyi kiállítás. A szemléltetéshez most kaptunk vetítógépet, és rövidesen lesz epidiaszkópunk is. Szorosan együttműködünk a kerület üzemeivel; külön bemutatóra hívtuk meg az esti általános iskolát végző munkásokat, hogy ismerjék meg, mit nyújthat számukra a könyvtár, amelynek használatát még nem szokták meg eléggé.

— Valóban, ezt már gyermekként kell elkezdni.

— Eppen ezért különös figyelmet fordítunk a fizikai dolgozók tehetséges gyermekeire, továbbtanulásuk segítésére. Megfelelő környezetet kínálunk nekik; vitákat, vonzó vetélkedőket rendezünk számukra, hogy fejlődjék beszédkészségük. Segítenek ebben a könyvtárunkon belül működő Corvin-klub tagjai: pedagógusok, művészek, egyéb értelmiségiek. Általában legtöbb akciónkat a jövő olvasóinak megnyeréséért indítjuk. A 10. VIT tiszteletére nemzetközi könyvtári gyer-

mektalálkozót hívunk össze; gyermekrajz-és képzőművészeti pályázatot hirdettünk, értékes jutalmakkal.

— Mit szeretnének még ebben az évadban megvalósítani?

— „Vágyálmaink” között szerepel egy zenei részleg külön lemeztárral, lehallgató helyiséggel. Szívesen szélesítenénk helytörténeti munkánkat is; hatósugarunkba tartozik például a jelentős szlovák nemzetiségi hagyományokat őrző Cinkota. Kidolgoztuk egy *szlovák skanzen* létesítésének terveit, amelyeket — a nemrég egyesült cinkotai és nagytarcsai termelőszövetkezetek segítségével — remélhetően szintén sikerül majd megvalósítanunk.

Szavaló szövönök

Százezernél több lány, asszony, család-anya művelődésének gondja harul a textíles szakszervezetre — az iparág dolgozóinak kerek 80 százaléka ugyanis nő. A többnyire háromműszakos beosztás mellett az otthoni „második műszak” gondjai is terhelik őket, nehezebben nyervehetők meg tehát a művelődésnek, mint a náluk jóval több szabad idővel rendelkező férfiak.

— Igen, sokáig „női” szakmának számítottunk, újabban azonban már-már „ifi” szakma is lettünk — mondja *Somogyi Lászlóné*, a szakszervezet kulturális osztályának helyettes vezetője. Az üzemeinkbe tömegesen kerülő fiatal lányok magukkal hozzák nemzedékük sajátos igényeit, ugyanakkor alaposan rászorulnak arra is, hogy neveljük őket. Ez szabja meg munkánkat, terveinket az új évadra. Egyik fő gondunk, hogy minél több, jól működő ifjúsági klubot hozzunk létre, s azokban a tagság szava a programok összeállításánál is messzemenően érvényesüljön.

— Mi érdekli leginkább a fiatalokat?

— Az, amit az utóbbi években meglehetősen elhanyagoltunk: az öntevékeny művészeti munka. Már sok százan jelentkeztek az elnökségünk által meghirdetett versmondói, előadói és zenei vetélkedőre, amelynek országos döntőjét április 4. alkalmából tartjuk; győzteseknek esélyük van a tévében való szereplésre is. Támogatjuk e törekvéseket, hiszen az amatőrökből lesz a leglelkesebb, műértő közönség.

A sok újszerű elgondolás közül különösen még egyre figyelek fel:

— A Lőrinci Fonó bevált példája nyomán az idén már egész sor üzemünkben indítunk ingyenes, egész éven át tartó korrepetálást az otthoni körülményeik miatt hátrányos helyzetű, ezért gyengébben tanuló munkásgyermekek számára. A tehetségesek továbbtanulását országos intézkedések segítik — mi azt szeretnénk elérni, hogy egyetlen munkásgyermek se kényszerüljön osztályismétlésre, önhibáján kívül.

Beszélgető partnereinket — sajátos szakterületük felelős irányítóit — hadd jellemezze végül csak egyetlen tény: legutóbb mindhárom megkapták a Kiváló Népművelő kitüntetését.

G. Szabó László